

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการวรรณกรรมไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

The Learning Process Model Development in Thai Literature Development by Using the 5 STEPs Instructional Model to Enhance Critical Thinking Skills for Thai Language Teacher Students, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

ดารุณี นิพัทธ์सानต์*

Darunee Niphatsan*

สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Thai Department, Faculty of Education, Lampang Rajabhat University

*Corresponding author, E-mail: niphatsandarunee@gmail.com, โทร. 081-7462314

วันที่ส่งบทความ 30 มกราคม 2565 วันที่แก้ไขครั้งสุดท้าย 10 มีนาคม 2565

วันที่ตอบรับบทความ 14 มีนาคม 2565 วันที่เผยแพร่ออนไลน์ 1 กรกฎาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้พัฒนาการวรรณกรรมไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)พัฒนากระบวนการเรียนรู้ในรายวิชาพัฒนาการวรรณกรรมไทยโดยใช้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาของภาษาไทย ที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 2)เปรียบเทียบความสามารถด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาในรายวิชาพัฒนาการวรรณกรรมไทยก่อนใช้ ขณะใช้และหลังใช้รูปแบบการเรียนรู้ พัฒนาการของวรรณกรรมไทย โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 59 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ วิชาพัฒนาการวรรณกรรมไทย แบบประเมินผลการจัดกิจกรรมกลุ่มตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ในรายวิชาพัฒนาการวรรณกรรมไทย การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ การหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ E1 /E2 ที่ 80 / 80 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยมีดังนี้

1. รูปแบบการเรียนรู้ในรายวิชาพัฒนาการของวรรณกรรมไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 76.55 / 80.41

2. ความสามารถด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาด้านการเรียนรู้ในรายวิชาพัฒนาการของวรรณกรรมไทย หลังใช้รูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยการทดสอบก่อนเรียนมีค่าร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ย คือ 64.10 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 9.51 อยู่ในระดับพอใช้ การทดสอบระหว่างเรียนและการประเมินคะแนนการทำงานกลุ่มมีผลค่าร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ย คือ 74.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 22.26 อยู่ในระดับดี และ การทดสอบหลังเรียนมีค่าร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ยคือ 80.67 และมีส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐานคือ 8.34 อยู่ในระดับดีมาก ส่วนพฤติกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเป็นรายด้าน พบว่าการให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.92 รองลงมา คือ การร่วมแสดงความคิดเห็นในกลุ่มมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.92 ส่วนความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 3.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.00

คำสำคัญ : การเรียนรู้ วรรณกรรมไทย กระบวนการเรียนรู้ ทักษะการคิด

Abstract

This research aimed to 1) develop the learning process model in Thai literature development by using the 5-STEP instructional model to enhance critical thinking skills for Thai language teacher students and 2) compare students' learning ability in learning Thai literature development before using, while using, and after using the 5-STEP instructional model. The target groups selected in this study were fifty-nine, second year Thai language teacher students, studying in the Faculty of Education, Lampang Rajabhat University. The research instruments were 1) the achievement test in the Thai Literature Development course and 2) the group work assessment form focusing on 5-STEP instructional model assessment in Thai Literature Development course. The quantitative data were analyzed by using the E1/E2 80/80 efficiency criteria, mean, and standard deviation. The students' learning ability in Thai Literature Development by using the 5-STEP instructional model to enhance students' thinking skill showed that the mean after using the instructional model was higher than before using the instructional model. Before using the instructional model, while using the instructional model and after using the instructional model obtained the mean scores of 64.10, 74.90, and 80.67 respectively. The efficiency criteria of the instructional model in Thai literature development by using 5-STEP instructional model was 76.55/80.41. The group work assessment results were at the good level with the average mean of 3.19, and the standard deviation of 0.96. Focusing on each element, the team collaboration had the highest mean scores of 3.28, standard deviation of 0.92. Sharing opinion in group work had the mean scores of 3.23, standard deviation of 0.92, and the students' responsibility had the mean scores of 3.06, standard deviation of 1.00, respectively.

Keywords: Learning , Literature , Learning process , Thinking skills

ความเป็นมาและความสำคัญ

วรรณกรรมไทยในยุคสมัยต่าง ๆ เป็นมรดกทางภาษาที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ไว้ให้เป็นสมบัติของชาติที่สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องราววิถีชีวิตของคนยุคสมัยนั้น ๆ มีเนื้อเรื่องที่สอดแทรกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ คติสอนใจ แนวคิด ปรัชญาชีวิต ความงดงามทางภาษาที่สะท้อนออกมา ล้อม เฟิง แก้ว (2549, น. 414) กล่าวว่า วรรณคดีสะท้อนศิลปะทางภาษา เป็นเครื่องมือสื่อถึงความคิดที่งดงามไพเราะเป็นที่จับใจ สืบทอดจากชั่วอายุหนึ่งไปสู่อายุหนึ่ง นอกจากนี้ บุญเหลือ เทพยสุพรรณ (2539, น.41) ให้ความสำคัญของวรรณกรรมว่า “วรรณกรรมเป็นกระจกส่องลักษณะทางสังคม ของตนและอาจเป็นเครื่องดำรงวัฒนธรรม” ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของรีนฤทัย สัจจพันธุ์ (2549, น. 31) ที่ให้ความสำคัญ ของวรรณกรรมไว้ว่า “วรรณกรรมทั้งปวงล้วนเป็นกระจกส่องสะท้อน

ที่ต้องคำนึงถึงมาตรฐาน ดังนั้น โรงเรียนต้องจัดการศึกษาอย่างมีมาตรฐาน ในการประเมินภายในสู่การประกัน มาตรฐานหนึ่งคือ ครูต้องสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนใช้ปัญญาในการสร้างความรู้และผลิตผลที่มีค่าต่อสังคมด้วยตนเอง

ผู้เรียนจะสามารถสร้างองค์ความรู้ได้นั้น ผู้เรียนต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการ วิเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข, 2558, น.44); ทิศนา แชนมณี และคณะ (2544, น. 103-110) ได้ศึกษาพบว่ามิติของการคิด มี 6 ด้านดังนี้ 1) มิติด้านข้อมูลหรือเนื้อหาที่ใช้ในการคิด 2) มิติด้านคุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด 3) มิติด้าน ทักษะการคิด 4) มิติด้านลักษณะการคิด 5) มิติด้านกระบวนการคิด 6) มิติด้านการควบคุมและลักษณะการคิด และการประเมินการคิดของตนเองหรือ เมตาคอกนิชัน ในการคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นผู้คิดต้องมีทักษะการคิด ขั้นพื้นฐาน มีลักษณะการคิดซึ่งเป็นทักษะที่สูงขึ้นอีกทั้งมีกระบวนการคิดซึ่งเป็นการคิดที่มีขั้นตอน ในการคิดต้อง อาศัยข้อมูลหรือเนื้อหาที่ใช้ในการคิด ผู้คิดจะสามารถใช้กระบวนการคิดได้ดีขึ้นนั้นต้องมีคุณสมบัติที่เอื้อต่อการคิด

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาพัฒนาการวรรณกรรมไทย ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ในปีการศึกษาที่ผ่านมา ๆ มา ผู้วิจัยพบว่า การสอนแบบบรรยาย หรือ การสอนที่เน้นเนื้อหาหนักเกินไปทำให้นักศึกษาไม่สามารถเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนที่ดีได้ และมีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการวรรณกรรมไทย โดยการประยุกต์ ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดของนักศึกษาสาขาวิชา ภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ดังนั้นกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน จึงเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนา กระบวนการเรียนรู้วรรณคดี วรรณกรรมไทยได้อย่างเข้าใจ สามารถนำกระบวนการไปประยุกต์ใช้ในการศึกษา วรรณคดี วรรณกรรมในด้านอื่น ๆ ดังนั้นรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนนี้จึงจะเป็น การแก้ปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดี วรรณกรรมไทยที่ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการของวรรณกรรมไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปางที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ พัฒนาการของ วรรณกรรมไทย ก่อนใช้ ขณะใช้และหลังใช้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

นิยามคำศัพท์เฉพาะ

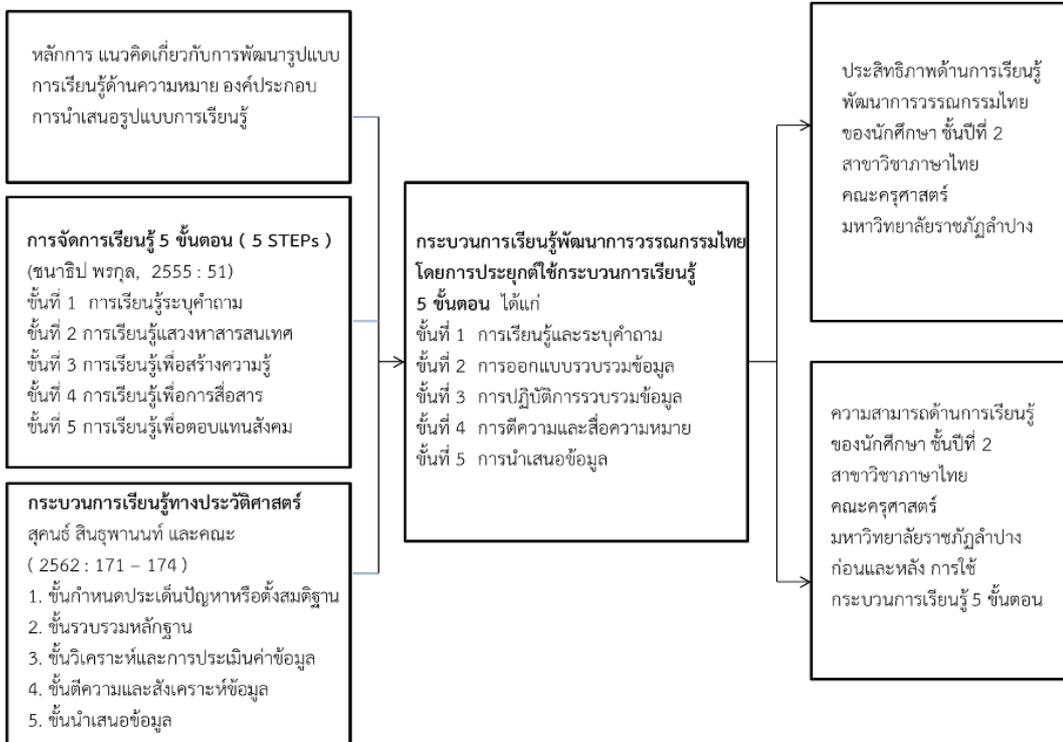
การเรียนรู้ หมายถึงความสามารถในการเรียนรู้ การอธิบาย อภิปราย เล่าเรื่องโดยผ่านกระบวนการ จัดการเรียนรู้แบบการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

วรรณกรรมไทย หมายถึง วรรณคดี วรรณกรรมไทยในแต่ละยุคแต่ละสมัยตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงสมัย รัตนโกสินทร์ตอนต้น

กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน หมายถึงกระบวนการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ของ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2558:54) และ กระบวนการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ของ สุคนธ์ สินธพานนท์ และคณะ (2562, น.171 - 174) โดยมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การระบุคำถาม ขั้นตอน ที่ 2 การออกแบบรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติการรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 การตีความและการสื่อ ความหมาย ขั้นที่ 5 การนำเสนอข้อมูล

ทักษะการคิด หมายถึง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเรียบเรียงองค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่1 กรอบแนวคิดการวิจัยกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาการวรรณกรรมไทย โดยการใช้กระบวนการ 5 ขั้นตอน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบันผู้สอนได้เตรียมปรับกระบวนการทัศน์ให้มีการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (ชนาธิป พรกุล, 2555, น.51) เป็นบันไดให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยผู้สอนจะต้องมีความเข้าใจ และมีความสามารถในการพัฒนาการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

- ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ระบุคำถาม (Learning to question)
- ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to search)
- ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ (Learning to construct)
- ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสาร (Learning to communicate)
- ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบสนองสังคม (Learning to service)

เมื่อวิเคราะห์กระบวนการขั้นตอนที่ 1 , 2 และ 3 จากการระบุคำถามไปจนถึงการสร้างความรู้หรือสรุปผลทั้ง 3 ขั้นตอน ดังกล่าวคือ ขั้นตอนของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (scientific method) ซึ่งเป็นกระบวนการคิด ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยดังนี้

- 1. ระบุคำถาม
- 2. ตั้งสมมติฐาน
- 3. ออกแบบรวบรวมข้อมูล

4. ปฏิบัติการรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์และสื่อความหมายข้อมูล
6. แปลความหมายและสรุปผล

ส่วนขั้นตอนที่ 4 และขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนเป็นขั้นตอนการสื่อสาร ซึ่งเป็นขั้นเสริมสร้างทักษะด้านการอ่าน พูด เขียน และเป็นขั้นตอนสำคัญที่เน้นการนำความรู้ที่ผู้เรียนสร้างได้เองในขั้น 3 ไปเผยแพร่ด้วยการเขียนบทความ การเขียนสื่อความหมายของข้อมูล หรือนำเสนอข้อมูลด้วยแผนผังกราฟิก การเขียนรายงานวิชาการ รายงานโครงการ ตลอดจนนำเสนอผลงานด้วยวาจาทั้งในชั้นเรียน โรงเรียน ชุมชน และสังคม

สำหรับขั้นที่ 5 เป็นขั้นตอนแทนสังคม ซึ่งเป็นขั้นให้ผู้เรียนนำองค์ความรู้ไปใช้ประยุกต์ความรู้ในสถานการณ์ใหม่จนกระทั่งได้ชิ้นงาน หรือภาระงานอันเป็นหลักฐานที่แสดงว่าผู้เรียนมีความเข้าใจ (evidences of understanding) และมีการนำผลงานไปเผยแพร่หรือใช้ในชีวิตจริง เรียกว่าเป็นการตอบสนองสังคม อันเป็นการสร้างจิตสาธารณะและจิตอาสา

กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนการสอนย่อย ๆ ในแต่ละขั้นตอน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน	ขั้นตอนย่อยแต่ละขั้นตอน
1. ระบุคำถาม	1.1 สังเกตสิ่งเร้าเพื่อเกิดความสงสัย 1.2 ตั้งคำถามสำคัญ / คำถามหลัก 1.3 คาดคะเนคำตอบ / ตั้งสมมติฐาน
2. แสวงหาสารสนเทศ	2.1 วางแผนเพื่อรวบรวมข้อมูลจากแหล่งสารสนเทศ 2.2 รวบรวมข้อมูลทั้งหมดด้วยการทดลองหรือด้วยวิธีการเก็บข้อมูลต่างๆ 2.3 วิเคราะห์และสื่อความหมายข้อมูล
3. สร้างความรู้	3.1 อภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อสร้างคำอธิบายด้วยตัวผู้เรียนเอง 3.2 เชื่อมโยงความรู้สู่คำอธิบายที่ถูกต้องโดยผู้สอน
4. สื่อสาร	4.1 เขียนเพื่อนำเสนอความรู้ที่ได้จากการสร้างด้วยตนเอง 4.2 นำเสนอด้วยวาจาหน้าชั้นเรียนหรือในสถานที่ต่างๆ
5. ตอบแทนสังคม	5.1 นำความรู้ไปใช้หรือประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ 5.2 สร้างผลงานหรือภาระงานเพื่อเผยแพร่หรือบริการสังคม

ทิมา พิมพ์พรรณ เดชะคุปต์และเพชรวิทย์ ยินดีสุข (2555 : 54)

วิธีสอนประวัติศาสตร์โดยวิธีทางประวัติศาสตร์

การศึกษาประวัติศาสตร์นั้น สุนทร สันธพานนท์ และคณะ (2562, น.171 – 174) ให้ความคิดเห็นสรุปได้ว่า เป็นการศึกษาเรื่องราวในด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งนักประวัติศาสตร์ศึกษาจากร่องรอยวัตถุหรืองานที่บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้นการศึกษาประวัติศาสตร์เรื่องราวต่าง ๆ จึงต้องมีวิธีการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ ซึ่ง ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์จะใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพื่ออธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตอย่างเป็นระบบและพิสูจน์ได้ ผู้สอนสามารถใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ มีเจตคติที่ดีต่อประวัติศาสตร์ มีทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษา

ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีดังนี้

1. **ขั้นกำหนดประเด็นปัญหาหรือตั้งสมมติฐาน** ขั้นตอนแรกของวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นการเลือกเรื่องหรือประเด็นที่ตนเองสนใจหรือมีความสงสัยในความรู้เดิมว่ามีความถูกต้องเพียงใด จุดแรกในการเรียนรู้ของผู้เรียนนั้นผู้สอนควรให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาของบทเรียนหรือเรื่องที่จะเรียน โดยการตั้งคำถามฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด เพื่อนำไปสู่การกำหนดปัญหาในรูปของการกำหนดสมมติฐานได้

2. **ขั้นรวบรวมหลักฐาน** เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะต้องค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลหลักฐาน ทั้งหลักฐานขั้นต้นและขั้นที่สอง ซึ่งควรเริ่มต้นจากการศึกษาหลักฐานขั้นที่สองเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาเบื้องต้น เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษา รวมทั้งรวบรวมแนวคิดของผู้ที่ศึกษามาก่อนแล้วจึงไปศึกษาค้นคว้าจากหลักฐานขั้นต้น จะทำให้เข้าใจเรื่องที่ศึกษามากขึ้น

3. **ขั้นวิเคราะห์และประเมินค่าข้อมูล** เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์หลักฐานที่ได้รวบรวมมาว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด การวิเคราะห์หลักฐานแบ่งออกเป็น 2 วิธี ได้แก่

1) การวิเคราะห์หลักฐานภายนอก เป็นการวิเคราะห์หลักฐานสภาพที่ปรากฏภายนอกกว่ามีความถูกต้องตามยุคสมัยหรือไม่

2) ขั้นวิเคราะห์หลักฐานภายใน เป็นการวิเคราะห์หลักฐานว่ามีความถูกต้องทั้งหมดหรือไม่ เช่น การกล่าวถึงตัวบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ว่าถูกต้อง มีจริงในยุคสมัยของหลักฐานนั้นหรือไม่

4. **ขั้นตีความและสังเคราะห์** ขั้นนี้เป็นการนำหลักฐานที่ผ่านการวิเคราะห์ประเมินค่าแล้วมาตีความและสังเคราะห์ว่าหลักฐานใดมีความสำคัญ มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้องตามเหตุการณ์มากกว่ากันซึ่งอาจกระทำโดยการนำข้อเท็จจริงหรือหลักฐานมาพิจารณาวิพากษ์วิจารณ์และการแสดงความคิดเห็นของผู้ศึกษามาประกอบ

5. **ขั้นนำเสนอข้อมูล** เป็นการเรียบเรียงข้อมูลที่ค้นคว้าวิเคราะห์และสังเคราะห์มาแล้วและเป็นการเรียบเรียงและนำเสนอข้อมูลด้วยการตอบคำถามหรือการอธิบายความรู้ในรูปแบบการเขียนความเรียง

จาก 2 แนวการสอนดังกล่าวผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการศึกษามาจัดเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อการจัดการเรียนรู้พัฒนาการวรรณกรรมไทย มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้สอนให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการศึกษา วรรณคดี วรรณกรรมไทยในสมัยต่าง ๆ และตั้งคำถามเกี่ยวกับลักษณะของวรรณคดี ลักษณะเนื้อหาของวรรณคดี การแบ่งยุคสมัยของวรรณคดี จากนั้น ผู้เรียนจัดกลุ่มเพื่อระดมความคิดเพื่อตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นที่ตนเองสนใจดังนี้

กลุ่มที่ 1 ศึกษาประวัติศาสตร์ สภาพบ้านเมือง ลักษณะเศรษฐกิจ สังคม การปกครองที่มีอิทธิพลต่อวรรณคดีในยุคสมัยนั้น ๆ

กลุ่มที่ 2 ศึกษาลักษณะเนื้อหาของวรรณคดีไทยในแต่ละยุคสมัย

กลุ่มที่ 3 ศึกษาลักษณะทางภาษาที่สะท้อนจากวรรณคดี

กลุ่มที่ 4 ศึกษาลักษณะการประพันธ์วรรณคดีในแต่ละยุคสมัย

กลุ่มที่ 5 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีวรรณกรรมและการเมืองการปกครองในสมัยแต่ละยุคสมัย

2. ผู้เรียนวางแผนการศึกษารวบรวมข้อมูลจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น ตำราเรียน เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้ทางอินเทอร์เน็ต จากนั้น สมาชิกกลุ่มร่วมกันศึกษาศึกษาค้นคว้าข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ตีความข้อมูลแล้วนำมาเรียบเรียงวิเคราะห์ตีความข้อมูลที่ได้มา มีความถูกต้องน่าเชื่อถือมีข้อเท็จจริงของเหตุการณ์หรือไม่ แล้วร่วมกันเขียนบรรยายผลการศึกษาค้นคว้าเนื้อหาอย่างละเอียด

3. นำข้อมูลที่ได้มาร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์ประเมินความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือว่าเป็นไปตามยุคสมัยหรือไม่โดยเปรียบเทียบกับบุคคล เหตุการณ์ว่ามีอยู่จริงหรือไม่โดยสืบค้นอ้างอิงจากข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า

4. ผู้เรียนเรียบเรียงผลการศึกษาค้นคว้าเป็นบทความวิชาการเพื่อนำเสนอผ่าน Webpage หรือสังคมเครือข่ายออนไลน์ ประกอบด้วยกิจกรรมดังนี้

4.1 สรุปรูปเนื้อหาและเตรียมการนำเสนอด้วยอินโฟกราฟิก หรือ Powerpoint เพื่อเป็นสื่อประกอบการบรรยายเนื้อหา

4.2 นำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าประกอบการอธิบายด้วย Clip นำเสนอประกอบอินโฟกราฟิก หรือ power point โดยกำหนดระยะเวลาในการนำเสนอกลุ่มละไม่เกิน 30 นาที

4.3 ผู้สอนทบทวนตรวจสอบความถูกต้องเนื้อหาและการนำเสนอ แล้วนำผลที่ได้ไปแนะนำให้ผู้เรียนได้ทบทวน ปรับปรุงแก้ไขคลิปการนำเสนอ

5. ผู้เรียนเผยแพร่ Link Clip ลงในสังคมออนไลน์ เช่น Facebook หรือ YouTube เพื่อผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ศึกษา และร่วมแลกเปลี่ยนเสนอข้อคิดเห็น สรุปรองคค์ความรู้ของตัวเองด้วยอินโฟกราฟิก รวมทั้งร่วมประเมินคุณภาพ การนำเสนอของกลุ่มแต่ละกลุ่ม

ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้

การประเมินประสิทธิภาพของสื่อหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของ เขมณัฏฐ์ มิ่งศิริธรรม (2559, น.108) ได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาเชิงสร้างสรรค์ ว่าเป็นการประเมินวิธีการจัดการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด ซึ่งผลจากการหาประสิทธิภาพนี้จะนำไปสู่การพัฒนาและสร้างสรรค์ทางเลือกอื่นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีการหาประสิทธิภาพสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้

1) การทดสอบประสิทธิภาพของสื่อหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ E_1 / E_2 ผู้ที่เสนอแนวคิดการประเมิน E_1 / E_2 คือ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ซึ่งเป็นแนวคิดในการหาค่าประสิทธิภาพของชุดการสอนและสื่อการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพสามารถทำได้ โดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภทคือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยการกำหนดค่า

ประสิทธิภาพ E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) คือประเมินผลต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย ๆ หลายพฤติกรรมของผู้เรียน ได้แก่งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้สอนกำหนดไว้

ประสิทธิภาพ E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์)คือประเมินผลลัพธ์ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากการสอบหลังเรียน

นิยามความหมายของประสิทธิภาพ E_1 / E_2 คือ

E_1 หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่เกิดจากการทำกิจกรรมระหว่างเรียนของผู้เรียน

E_2 หมายถึง ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่เกิดจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียน

การหาค่า E_1 / E_2 ใช้ประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้ สูตรดังนี้

การหาค่า E_1

$$E_1 = \left[\frac{\sum X}{N \cdot A} \right] * 100$$

E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้เป็นร้อยละ

$\sum X$ คือ คะแนนรวมของการทดสอบด้วยแบบทดสอบท้ายบท

A คือ คะแนนเต็มของการทดสอบ

N คือ จำนวนผู้เรียน

การหาค่า E_2

$$E_2 = \left[\frac{\sum F}{N \cdot B} \right] * 100$$

E_2 คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (การทดสอบหลังเรียน)

$\sum F$ คือ คะแนนรวมของผลสอบหลังเรียน

B คือ คะแนนเต็มของการทดสอบหลังเรียน

N คือ จำนวนผู้เรียน

การกำหนดเกณฑ์ E_1/E_2 ให้มีค่าเท่าใดขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระ โดยปกติ เนื้อหาที่เป็นความรู้หรือพุทธิพิสัยมักตั้งไว้ที่ 80/80 85/85 90/90 เนื้อหาที่เป็นทักษะพิสัยหรือจิตพิสัยอาจตั้งไว้ที่ 75/75 ค่า E_1/E_2 ไม่ควรตั้งต่ำกว่า 75/75 จะทำให้ชุดการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นง่ายเกินไปสำหรับผู้เรียน

การที่ประสิทธิภาพของชุดการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างไว้ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจากตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้เช่น สภาพห้องเรียน ความพร้อมของผู้เรียน ความชำนาญในการใช้ชุดการสอนของผู้สอน เป็นต้น อาจอนุโลมให้มีข้อผิดพลาดได้ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ประมาณ 2.5% - 5% ประสิทธิภาพของชุดการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สร้างไว้อาจกำหนดไว้ 3 ระดับคือ

- สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้
- เท่ากับเกณฑ์ที่ตั้งไว้
- ต่ำกว่าเกณฑ์แต่ยอมรับประสิทธิภาพได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ทั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ พัฒนาการวรรณกรรมไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านการเรียนรู้พัฒนาการของวรรณกรรมไทย ก่อนใช้ ขณะใช้และหลังใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางโดยมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

กลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรในการวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาพัฒนาการวรรณกรรมไทย จำนวน 59 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 สาขา

วิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

2.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้ พัฒนาการวรรณกรรมไทย โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

2.2 ความสามารถด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา ในด้านการเรียนรู้พัฒนาการของวรรณกรรมไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการสอน การจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ทักษะการคิดวิเคราะห์

2. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ทางวรรณกรรมไทยโดยเน้นด้านพัฒนาการวรรณกรรมไทย

3. ออกแบบและพัฒนารูปแบบการสอน ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมไทย โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน โดยการสนทนากลุ่มย่อย เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้แบบอิงสมรรถนะ (มคอ.3) ตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การเรียนรู้ระบุดำถาม (Learning to question)

ขั้นที่ 2 การเรียนรู้แสวงหาสารสนเทศ (Learning to search)

ขั้นที่ 3 การเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ (Learning to construct)

ขั้นที่ 4 การเรียนรู้เพื่อสื่อสารในช่องทางต่าง ๆ (Learning to communicate)

ขั้นที่ 5 การเรียนรู้เพื่อตอบแทนสังคม (Learning to service)

4. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านทักษะการคิดและการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษา

5. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นำเครื่องมือที่ออกแบบขึ้นไปทดสอบประสิทธิภาพกับกลุ่มทดลองใช้ได้แก่ กลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา พัฒนาการวรรณกรรมไทย ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 โดยมีค่า E_1 / E_2 ที่ 80 / 80 การทดลองวัดกลุ่มเดี่ยว 1:1:1 แบบกลุ่ม 3:3:3 และภาคสนาม 10 : 10 : 10 โดยนำผลการทดสอบประสิทธิภาพในแต่ละขั้นตอนมาปรับปรุง รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักศึกษาให้มากขึ้น

6. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีการทดสอบก่อนการใช้ ขณะใช้และหลังใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้พัฒนาการวรรณกรรมไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้พัฒนาการของวรรณคดีไทย ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ ระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนรู้พัฒนาการของวรรณกรรมไทย ผู้วิจัยได้ออกแบบแบบสังเกตพฤติกรรมการทำงาน เพื่อให้ นักศึกษาประเมินความสามารถด้านการเรียนรู้ของนักศึกษา ในด้านการเรียนรู้พัฒนาการของวรรณกรรมไทย โดยพิจารณาจากพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของตนเองและสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งการประเมินแบ่งค่าเฉลี่ยออกเป็น 4 ระดับ คือ

4.00 – 3.50 หมายถึง ดีมาก

3.49 – 3.00 หมายถึง ดี

2.99 – 2.00 หมายถึง พอใช้

1.99 – 0.00 หมายถึง ต้องปรับปรุง

7. อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

8. จัดทำรายงานการวิจัยและนำเสนอบทความวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้แบบทดสอบในการเก็บข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 สรุปแบบแผนการใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย	วิธีการ	การตรวจสอบ	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อวอร์ดกรรมไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	1. ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ (มคอ.3) ตามขั้นตอน การเรียนรู้ 5 ขั้นตอน 2. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้และเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบประสิทธิภาพตามกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ	นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562	1. แบบทดสอบท้ายบทเรียน 2. แบบทดสอบหลังเรียน	1. การคำนวณค่าประสิทธิภาพการเรียนรู้อของผู้เรียน E1/E2 80 / 80 เมื่อ E1 = คะแนนการทดสอบท้ายบทเรียน E2 = คะแนนการทดสอบหลังเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านการเรียนรู้พัฒนาการของวรรณกรรมไทยก่อนขณะใช้และหลังใช้การใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง	ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาพัฒนาการของวรรณกรรมไทย	นักศึกษา ชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ที่เรียนวิชาพัฒนาการของวรรณกรรมไทย ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 59 คน	แบบทดสอบก่อนเรียน จำนวน 80 ข้อ แบบทดสอบระหว่างเรียน จำนวน 5 ครั้ง ครั้งละ 60 ข้อ แบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 80 ข้อ	1. ค่าเฉลี่ย 2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน การทดสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้กับ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน รายวิชาพัฒนาการของวรรณกรรมไทยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 โดยการทดสอบแบบรายบุคคล 1 : 1 : 1 เป็นการคัดเลือกจากกลุ่ม เก่ง ปานกลาง และอ่อน จากนั้นนำผลการทดสอบไปปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น แล้วนำการทดสอบแบบกลุ่ม 3 : 3 : 3 นำผลการทดสอบที่ได้ไปปรับปรุงคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้ดีขึ้น แล้วนำรูปแบบการสอนวรรณกรรมไทยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ไปทดสอบภาคสนาม 10 : 10 : 10 นำผลการทดสอบประสิทธิภาพที่ได้ไปปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1 / E2 ที่ตั้งไว้คือ 80 / 80 ผลปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้แบบการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

การทดสอบประสิทธิภาพ	E1	E2
รายบุคคล (1:1:1)	74.02	92.50
รายกลุ่ม (3:3:3)	75.59	83.05
ภาคสนาม (10 : 10 :10)	76.55	80.41

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน มีผลการประเมินประสิทธิภาพรายบุคคลในการทดลองแบบ 1 : 1 : 1 มีค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 74.02 / 92.50 แสดงถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบอยู่ในระดับยากเกินไปจึงทำให้คะแนน E1 อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มากกว่าร้อยละ 5 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ปรับขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้ดีขึ้น และ คะแนน E2 ระดับประสิทธิภาพในการเรียนรู้มากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มากกว่า 5 แสดงว่าแบบทดสอบหลังเรียนอยู่ในระดับง่าย ดังนั้นผู้วิจัยจึงปรับปรุงแบบทดสอบให้อยู่ในระดับที่ยากขึ้นและมีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้มากขึ้น การทดสอบประสิทธิภาพครั้งที่ 2 เป็นการทดสอบรายกลุ่มแบบ 3 : 3 : 3 มีค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 75.59 / 83.05 แสดงให้เห็นถึง เมื่อปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบจากการทดสอบประสิทธิภาพในครั้งที่ 1 แล้ว ผู้เรียนมีผลการทดสอบเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้มากขึ้นคือ ร้อยละ 75.59 แต่ผู้วิจัยยังต้องปรับปรุงกระบวนการและแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องความรู้ความสามารถของผู้เรียนให้มากขึ้นและการทดสอบประสิทธิภาพในการเรียนรู้ด้วยการทดสอบหลังเรียนอยู่ที่ ร้อยละ 83.05 อยู่ในระดับที่ยอมรับได้มากขึ้นคือระดับคะแนนไม่สูงกว่า 5 จึงไม่ต้องปรับแบบทดสอบหลังเรียนแล้ว เมื่อนำกระบวนการจัดการเรียนรู้มีแบบการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนไปทดสอบใช้ในภาคสนาม แบบ 10 : 10 : 10 มีค่าประสิทธิภาพ E_1 / E_2 เท่ากับ 76.55 / 80.41 แสดงให้เห็นถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบมีประสิทธิภาพด้านกระบวนการมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้แต่ยอมรับได้คือไม่เกิน ร้อยละ 5 ของค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้และค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่รับได้และสามารถนำเอากระบวนการกระบวนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ “พัฒนาการของวรรณกรรมไทย” โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปางที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไปได้

2. ความสามารถด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านการเรียนรู้พัฒนาการของวรรณกรรมไทยหลังใช้รูปแบบการเรียนรู้ พัฒนาการของวรรณกรรมไทย โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ผู้วิจัยได้ดำเนินการเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียนด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนผลปรากฏดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนการทดสอบก่อนเรียน ระหว่างเรียนและหลังเรียน

คะแนนการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าร้อยละของคะแนนค่าเฉลี่ย	ระดับความสามารถ
ก่อนเรียน	80	51.28	9.51	64.10	พอใช้
ระหว่างเรียน	530	397.32	22.26	74.90	ดี
หลังเรียน	80	70.94	8.34	80.67	ดีมาก

ผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน พบว่านักเรียนรู้มีคะแนนความสามารถหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้ การทดสอบก่อนเรียนมีค่าร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ย คือ 64.10 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 9.51 อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน พบว่าผลการทดสอบระหว่างเรียนและการประเมินคะแนนการทำงานกลุ่มมีผลค่าร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ย คือ 74.90 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 22.26 อยู่ในระดับดี และการทดสอบหลังเรียน นักศึกษามีผลคะแนนค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้น โดยมีค่าร้อยละของค่าคะแนนเฉลี่ยคือ 80.67 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 8.34 อยู่ในระดับดีมาก

นอกจากนี้ ความสามารถด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านการเรียนรู้พัฒนาการของวรรณกรรมไทย ระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนรู้ พัฒนาการของวรรณกรรมไทย โดยการใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ผู้วิจัยได้ประเมินความสามารถด้านการเรียนรู้ของนักศึกษาในด้านการเรียนรู้พัฒนาการของวรรณกรรมไทย ผ่านพฤติกรรมการทำงานและการนำเสนอผลงานกลุ่ม ผลปรากฏดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มและกระบวนการนำเสนอผลงานของนักศึกษาระบบการจัดการเรียนรู้แบบการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน

ประเด็นการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับ
1. การให้ความร่วมมือในการทำงาน เป็นทีม	3.28	0.92	ดี
2. ขั้นตอนในการทำงาน	3.22	0.84	ดี
3. การร่วมแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม	3.23	0.92	ดี
4. ความรับผิดชอบ	3.06	1.00	ดี
5. ทศคติในการทำงาน	3.16	1.12	ดี
ภาพรวม	3.19	0.96	ดี

จากตารางที่ 5 พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้โดยการทำงานกลุ่มในการศึกษา พัฒนาการของวรรณกรรมไทยระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนรู้ พัฒนาการของวรรณกรรมไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมเป็นรายด้าน พบว่า การให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 3.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 อยู่ในระดับดี คือสมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือกันทำงานเป็น

ส่วนใหญ่มี การประสานงานที่ดี เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มร่วมในกิจกรรมบางช่วงของการทำงานกลุ่ม รองลงมา คือ การร่วมแสดงความคิดเห็นในกลุ่มมีความสอดคล้องกับพฤติกรรมการทำงานกลุ่มคือ 3.23 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.92 อยู่ในระดับดี คือพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มสมาชิกส่วนใหญ่ร่วมแสดงความคิดเห็นในการทำงานกลุ่ม ต่อมาคือ ขั้นตอนในการทำงานมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.22 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.84 อยู่ในระดับดี คือสมาชิกในกลุ่มมีการกำหนดขั้นตอนในการทำงานค่อนข้างชัดเจนตั้งแต่เริ่มงานจนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ ต่อมาคือ ทักษะคิดในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.12 อยู่ในระดับดี คือสมาชิกส่วนใหญ่รับผิดชอบ ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีความสุขสมาชิกส่วนใหญ่รับผิดชอบ ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างมีความสุข และสุดท้ายคือความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.06 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.00 อยู่ในระดับดี คือ สมาชิกส่วนใหญ่ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์

อภิปรายผล

1. การหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนพบว่าผลการประเมินประสิทธิภาพมีค่าเท่ากับ 76.55 / 80.41 ซึ่งประสิทธิภาพด้านกระบวนการมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80 / 80 ประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีเนื้อหาเป็นพุทธิพิสัย และมีปัจจัยที่ควบคุมไม่ได้หลายประการ เช่น ความพร้อมของผู้เรียน ความพร้อมของแหล่งข้อมูลสารสนเทศ เป็นต้น โดยอนุโลมให้มีข้อผิดพลาดต่ำกว่าเกณฑ์ หรือสูงกว่าเกณฑ์แต่สามารถยอมรับได้คือไม่เกินร้อยละ 5 ของค่าประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ตามคำกล่าวของ เขมณัญญ์ มิ่งศิริธรรม (2559, น.108) ที่กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาเชิงสร้างสรรค์เป็นการประเมินวิธีการจัดการเรียนรู้หรือสื่อการเรียนรู้ว่ามีประสิทธิภาพเพียงใดและนำไปสู่การพัฒนาและหาทางเลือกอื่นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดสอบประสิทธิภาพจำนวน 3 ครั้งและได้นำผลการทดสอบในแต่ละครั้งมาปรับปรุงประสิทธิภาพทั้งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแบบทดสอบให้มีความเหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้และระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สอนสามารถนำ รูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนไปใช้ในการพัฒนาความรู้และทักษะการคิดของนักศึกษาในการศึกษา รายวิชา พัฒนาการวรรณกรรมไทย

2. การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน โดยใช้การทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สามารถสรุปผลได้ว่าผู้เรียนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดย การทดสอบก่อนเรียนมีค่าคะแนนเฉลี่ย คือ 51.28 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คือ 9.51 อยู่ในระดับพอใช้ เมื่อเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน พบว่าจากการทดสอบหลังเรียนผู้เรียนมีผลคะแนนค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ย คือ 70.94 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคือ 8.34 อยู่ในระดับดีมาก นับได้ว่ากระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลธิชา หอมพุ่ม (2557) ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิต พบว่า นักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มที่นำผลการศึกษาไปขยายผลต่างมีความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนด้วยรูปแบบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 และระหว่างเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรหมหาจรรพษ์ จึงประยูร (2553) ศึกษาเรื่องเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC กับการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบบ CIRC มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนยังมีผลการวิจัยที่

สอดคล้องกับ วัชรภรณ์ ศรีสิทธิยานนท์, อภิรักษ์ อนุษะมาน, และสุวรรณี ยหกร (2560) ศึกษาเรื่องผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียน มีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เจตคติต่อการเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุยหลังจากที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่าน นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวรรณกรรมและวรรณคดีไทยในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยที่ 4.60 ดังนั้นการใช้รูปแบบการเรียนรู้ “พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน” โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ลำปาง จึงสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ให้มีผลกระทบบ้างหลังจากใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่สูงกว่าการทดสอบก่อนใช้รูปแบบการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียน

นอกจากนี้ ความสามารถด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนในรายวิชาพัฒนาการของวรรณกรรมไทยระหว่างการใช้รูปแบบการเรียนรู้ พัฒนาการของวรรณกรรมไทย โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางมีประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.96 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในแต่ละด้าน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าการทำงานและการนำเสนอในกลุ่มโดยผู้เรียนได้ประเมินพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของตนเองและสมาชิกในกลุ่มพบว่าการทำงานร่วมกันในการทำงานเป็นทีมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.28 คือสมาชิกในกลุ่มให้ความร่วมมือในการทำงานเป็นส่วนใหญ่มีการประสานงานที่ดี เปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มร่วมในกิจกรรมบางช่วงของการทำงานกลุ่มและผู้เรียนประเมินเรื่องความรับผิดชอบน้อยที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.06 อยู่ในระดับมาก คือ สมาชิกส่วนใหญ่ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนงานเสร็จสิ้นสมบูรณ์ สะท้อนให้เห็นว่าการใช้รูปแบบการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามกระบวนการ 5 ขั้นตอนนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ที่จะทำงานร่วมกันเป็นทีมอย่างเป็นระบบ แต่อย่างไรก็ตามผู้สอนควรต้องมีการสังเกตการทำงานร่วมกันของนักศึกษา และผู้สอนควรเตรียมแหล่งเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการทำงานร่วมกันของผู้เรียนอาจได้ทักษะหรือมุมมองเกี่ยวกับพัฒนาการวรรณกรรมไทยในแง่มุมใหม่ ๆ นอกจากในตำราของรายวิชานี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

1. ผู้สอนสามารถรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ของการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งด้าน ภาษาศาสตร์ หลักและการใช้ภาษาไทย คติชนวิทยา วรรณคดีและวรรณกรรม
2. ควรหารูปแบบใหม่ ๆ ในการนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านภาษาและวรรณกรรมให้ตรงกับความสนใจของผู้เรียนและสถานการณ์ของสังคมในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาเนื้อหาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายและมีความเหมาะสมกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา และควรเน้นทางด้านการสอนในรูปแบบออนไลน์ให้มากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านรูปแบบการสอนหรือวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนและการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อไป
3. ควรพัฒนาสื่อหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สามารถเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมกับคุณลักษณะและความถนัดของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณ คณาจารย์และนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทย ชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ในการให้ความร่วมมือในการวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณคณาจารย์ สาขาวิชาภาษาไทยที่ให้คำแนะนำปรึกษาและเอื้อเวลาในการดำเนินการวิจัยให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

บรรณานุกรม

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: มีเดีย .
- เจมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2559). *การออกแบบสื่อการศึกษาสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนาธิป พรกุล. (2555). *การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2557). *การพัฒนารูปแบบการสอนวรรณคดีโดยประยุกต์ใช้ร้อยลึกลับเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (ปริญญาโท) สาขาวิชาศิลปศึกษา*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ทิตนา แคมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 21). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- , และคณะ. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ปเมจเนนท์.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ . (2539). *วรรณกรรมรวมบทความ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : อ่านไทย
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควิธีคิด.
- พรทิพย์ แข็งขัน, เฉลิมลาภ ทองอาจ, และนภาพร สุรนาคะ. (2545). “วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้วรรณคดีไทย” ใน *ภาษาไทยระดับมัธยมปลาย คู่มือฝึกอบรมครู*. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาจรรยา จิงประยูร. (2553). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ CIRC กับวิธีการสอนตามคู่มือครู สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนรุ่งเรืองอุปถัมภ์ เขตบางนา กรุงเทพมหานคร* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, และเพียว ยินดีสุข. (2558). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รื่นฤทัย สัจจพันธุ์. (2549). *ภาษาสองสังคม วรรณคดีสองชีวิต*. ใน ธเนศ เวิร์กาดา (บ.ก.), *รวมบทความประชุมวิชาการภาษาสองสังคม วรรณคดีสองชีวิต* (น.17 – 47). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ล้อม เพ็งแก้ว (2549). *วัยเยาว์วรรณคดี* . กรุงเทพฯ : พิมพ์คำ
- วัชรพล วิบูลย์ศรี. (2561). *วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย..
- วัชรภรณ์ ศรีสิทธิยานนท์, อภิรักษ์ อนุชาน และสุวรรณี ยทกร. (2560). ผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีการตอบสนองของผู้อ่านที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนสาระวรรณคดีและวรรณกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี. ใน *การประชุมระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2560 (RSU National Conference 2017)* (น.1226-1235). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สุคนธ์ สินธพานนท์, และคณะ. (2562). *หลากหลายวิธีสอน...เพื่อพัฒนาคุณภาพเยาวชนไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิควิธีคิด.

Translated Thai References

- Daechakupt, P., Yindeesuk, P. (2015). *Learning Management in 21st Century*. (2nd ed.) Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Homfung, C. (2014). *The Development of an instructional Model by Applying the Four Noble Truthsto Enhance Critical Reading and Creative Problem Solving Abilities of Undergraduate Students* (Doctoral Dissertation). Nakorn Prathom: Silpakorn University. [in Thai]
- Jaroenwongsak, K. (2003). *Thinking Strategies*. Bangkok: Media. [in Thai]
- Khaemane, T. (2017). *Instructional Science: Body of Knowledge for Effective Pedagogy* (21st ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Khaemane, T, & et al. (2001). *Thinking Science*. Bangkok: The Master Group Management. [in Thai]
- Khangkhan, P., Thong-ard, C., and Suranakha, N. (2002). "Methodology in Thai Literature" in *Thai Language Mathayom Plai level: Teacher Training Manual*. Bangkok: Faculty of Education, Chulalongkorn University. [in Thai]
- Mingsiritham, K. (2016). *Creative Educational Media Design*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Pengkaew, L. (2006). *Wai Weng Wannakadee*. Bangkok: Kham printing. [in Thai]
- Pornkul, C. (2012). *Instructional Design, Integration, Reading, Critical Thinking, and Writing* (3rd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Pra Maha Jungprayoon, J. (2010). *The Comparison of Mathayomsuksa III Students' Achievement On Thai Literature through the Instructional Activities Based on CIRC Comparative LearningActivities and the Teachers' Manual*. (Master's thesis). Bangkok: Srinakharinwirot University. [in Thai]
- Sintaphanont, S., & et al. (2019). *Variety of Teaching Methodology to Upgrade Thai youths*. Bangkok: 9119 Technique Printing. [in Thai]
- Srisitthyanont, W., Anaman, A., & Yahakorn, S. (2017). Effects of Using an Instructional Model Based on the Reader Response Theory on Learning Achievement and Attitude towards Thai Literature Learning of Matthayom Suksa V Students at Koh Samui School, Surat Thani Province. In *Seminar on Rangsit University National Conference 2017* (p.1226-1235). Pathumthani: Rangsit University. [in Thai]
- Sujjapant, R.(2006).Language Reflects Society, Literature Reflects Life. In Tanate Watephada (Ed.) *Academic articles : Language Reflect society, Literature Reflects Life* (p.17-47). Bangkok: University of the Thai Chamber of Commerce. [in Thai]
- Susaoraj, P. (2013). *Thinking Development*. Bangkok: 9119 Technique Printing. [in Thai]
- Thepyasuwan, B. (1996). *Wan Wannakrum, Article Collection* (2nd ed.). Bangkok: AAn Thai. [in Thai]
- Wibunyasarin, W. (2018). *Methodology of Thai Language Learning Management*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]